Akava Works

Yksilöllisyys on tärkeää millenniaaleille työelämässä

Artikkeli 11/2018

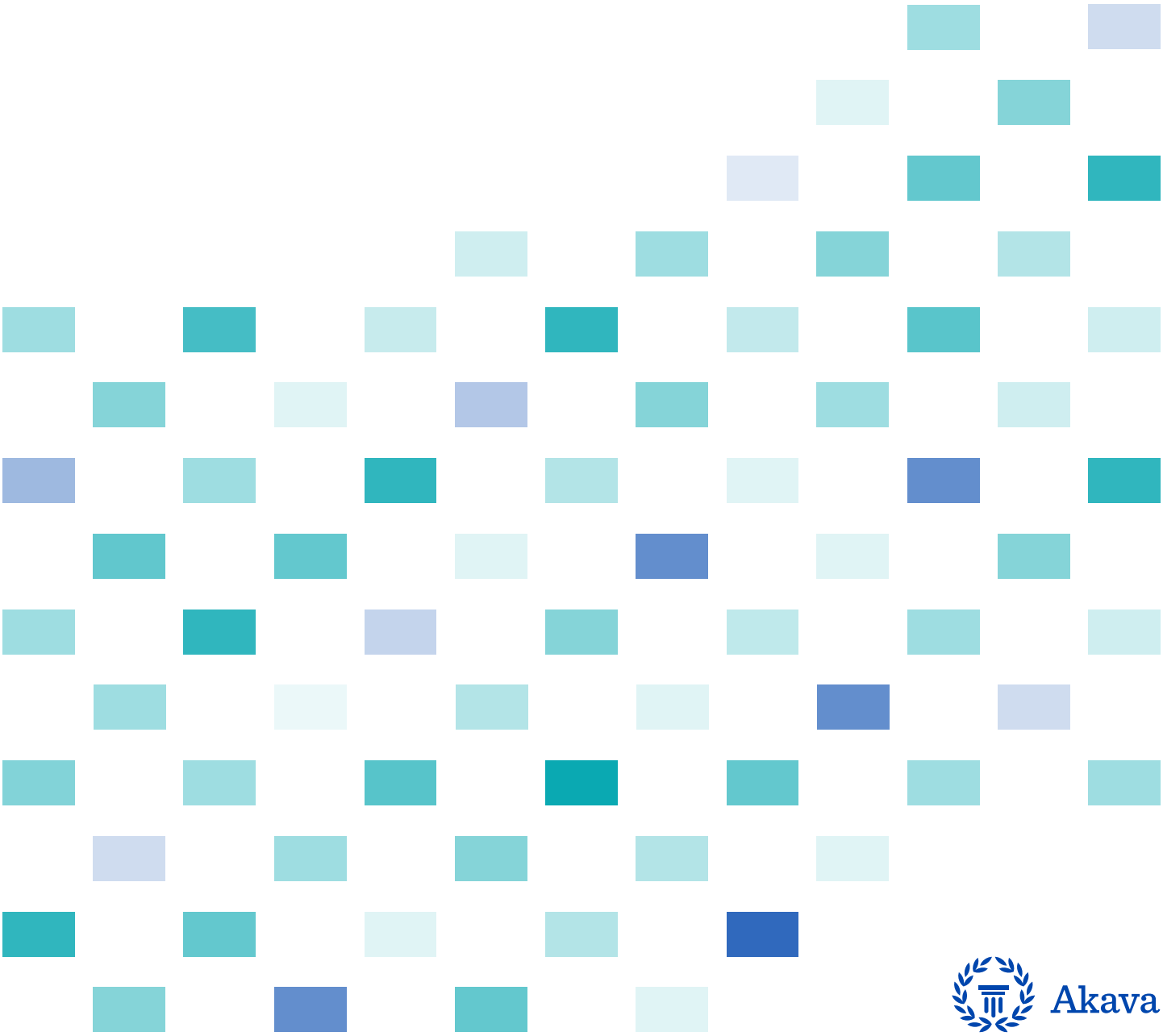

Akava

Artikkeli 11/2018

Kirjoittaja: Miika Sahamies, asiantuntija, Akava

Avainsanat: työllisyys, työelämä, korkeakoulutetut

Päivämäärä: 4.5.2018

Yhteenveto

Akava Works on selvittänyt nuorten korkeakoulutettujen toiveita omasta työurasta sekä heidän näkemyksiään suomalaisen työelämän yleisistä kehityslinjoista.

Nuoret korkeakoulutetut arvostavat työntekoa: vastauksissa he painottavat kiinnostavaa työtä sekä ovat vastaustensa mukaan joustavia ja muutosvalmiita. Tärkeää heille on pysyvä työ ja vakaa toimeentulo – vanhempien ikäluokkien tavoin.

Nuoret suhtautuvat myönteisesti työllistymisnäkymiinsä. He ovat avoimempia erilaisille työllistymisen tavoille kuin vanhemmat ikäluokat. Yksilön vastuu itsestä korostuu nuorten vastauksissa läpi tutkimuksen.

Akava Works teetti kyselyn Aula Researchilla korkeakoulutettujen nuorten aikuisten arvojen ja asenteiden selvittämiseksi. Kyselyn tavoitteena oli tutkia, eroaako korkeakoulutettujen nuorten aikuisten ajatusmaailma yleisistä nuorten arvo- ja asennetutkimuksista sekä herättää kysymyksiä siitä, miten suomalaista työelämää tulisi jatkossa kehittää.

Selvitys toteutettiin 18–35-vuotiaiden korkeakoulusta valmistuneiden tai korkeakoulussa opiskelevien suomalaisten parissa (n=1003) sähköisenä kyselynä 2.1.–1.2.2018. Lisäksi samoihin teemoihin haettiin vertailutietoa 36–65-vuotiaiden joukosta (n=627).

Akava Works

Akavan tiedontuotanto toimii nimellä Akava Works.

Akava Works tarjoaa monipuolisesti tietosisältöjä raportteina, selvityksinä ja tutkimuksina. Tavoitteenamme on lisäksi herättää yhteiskunnallista keskustelua erityisesti akavalaisille tärkeistä ja ajankohtaisista aiheista. Akava Works -sisällöt eivät ole Akavan virallisia kannanottoja.

Yksilöllisyys on tärkeää millenniaaleille työelämässä

Artikkeli 11/2018

Kiinnostava työ ja pysyvyys keskeisiä työelämässä

Vastaukset osoittavat, että nuoret korkeakoulutetut arvostavat työelämässä vanhempien ikäluokkien tapaan perinteisiä asioita, kuten vakaata toimeentuloa ja vakituisia työsuhteita. Toisaalta työltä vaaditaan muutakin vastinetta kuin palkkaa: mahdollisuutta joustavaan työhön arvostetaan. Hyvää ilmapiiriä ja kannustavaa työyhteisöä pidetään tärkeänä.

Kyselyyn vastanneet nuoret arvostavat mahdollisuutta oman osaamisen kehittämiseen, arvokkaiksi kokemiensa asioiden toteuttamiseen sekä mahdollisuutta omien ideoiden toteuttamiseen työssä. Kysyttäessä mikä heille olisi tärkein saavutus 35-vuotiaana, korkeimmalle tasolle nousee mahdollisuus tehdä kiinnostavaa työtä (95 prosenttia).

Lisäksi korkeakoulutetut nuoret pitävät tärkeänä, että 35-vuotiaana on saavutettu pysyvä työsuhde (84 prosenttia). Sen sijaan johtavaa asemaa pitää tärkeänä vain 30 prosenttia nuorista korkeakoulutetuista.

Kuvio 1. Eri tekijöiden saavuttamisen merkitys 35 ikävuoteen mennessä (18–35-vuotiaat vastaajat)

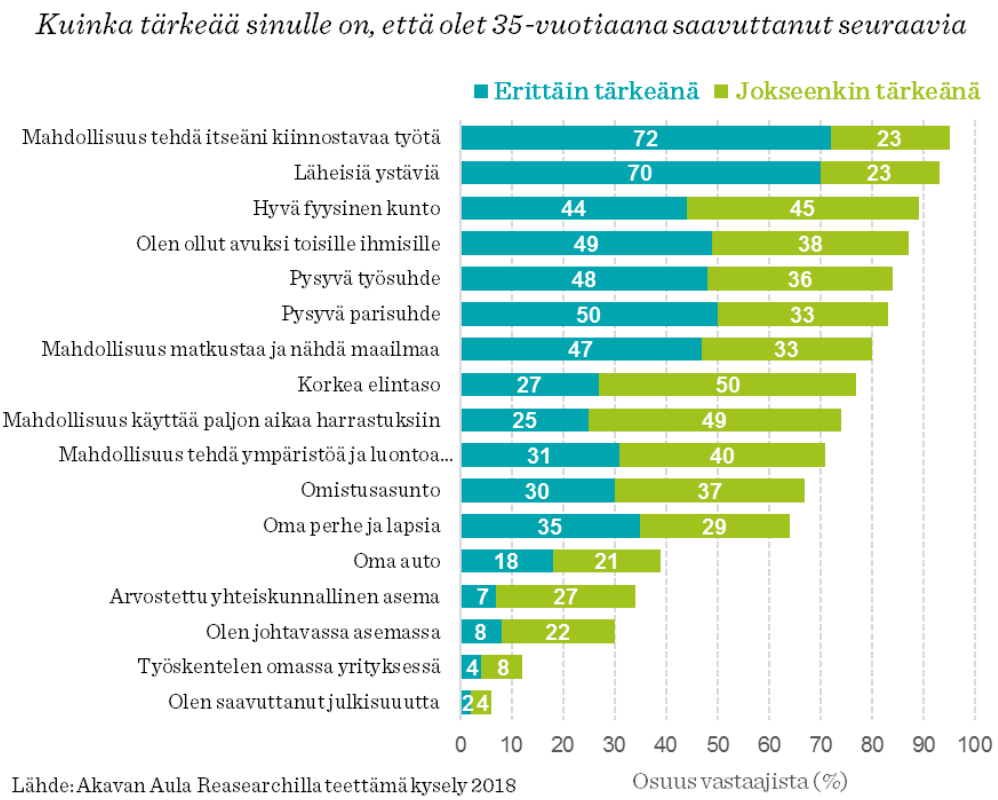

Lähde: Akavan Aula Reasearchilla teettämä kysely 2018

Taulukko 1. Eri tekijöiden saavuttamisen merkitys 35 ikävuoteen mennessä vastaajan sukupuolen mukaan (18–35-vuotiaat vastaajat)

Kuinka tärkeää sinulle on, että olet 35-vuotiaana saavuttanut seuraavia asioita?	Kaikki	Naiset	Miehet
Mahdollisuus tehdä itseäni kiinnostavaa työtä	3,6	3,8	3,5
Läheisiä ystäviä	3,5	3,8	3,4
Hyvä fyysinen kunto	3,3	3,4	3,3
Pysyvä työsuhde	3,3	3,3	3,2
Olen ollut avuksi toisille ihmisille	3,2	3,5	3,1
Pysyvä parisuhde	3,2	3,4	3,1
Mahdollisuus matkustaa ja nähdä maailmaa	3,2	3,3	3,0
Korkea elintaso	3,0	3,0	3,0
Mahdollisuus käyttää paljon aikaa harrastuksiin	3,0	3,0	3,0
Mahdollisuus tehdä ympäristöä ja luontoa säästäviä kulutusvalintoja	2,9	3,2	2,7
Omistusasunto	2,8	3,0	2,7
Oma perhe ja lapsia	2,7	3,0	2,6
Oma auto	2,3	2,1	2,4
Arvostettu yhteiskunnallinen asema	2,2	2,2	2,2
Olen johtavassa asemassa	2,1	2,0	2,2
Työskentelen omassa yrityksessä	1,6	1,4	1,7
Olen saavuttanut julkisuutta	1,3	1,2	1,5

Kysymyksiin vastattu asteikolla 1–4, jossa 1=en lainkaan tärkeänä ja 4=erittäin tärkeänä

Nuoret ovat joustavampia kuin vanhemmat

Nuoret ovat työn suhteen joustavimpia ja muutosvalmiimpia kuin yli 35-vuotiaat korkeakoulutetut. He uskovat vaihtavansa työpaikkaa useita kertoja (64 prosenttia). Myös asuinkuntaa ollaan valmiita vaihtamaan työpaikan saamiseksi (56 prosenttia). Uuden tutkinnonkaan suorittaminen ei ole pois suljettua (45 prosenttia), jos sillä kohennetaan omaa työllistymistä.

Nuoret korkeasti koulutetut ovat motivoituneita tekemään töitä. Kyselyyn vastanneista 71 prosenttia ottaisi mieluummin vastaan tilapäistäkin työtä, kuin eläisi työttömyyskorvauksella huolimatta siitä, että käteen jäisi saman verran rahaa.

Toisaalta nuoria painaa vanhempien korkeakoulutettujen tavoin huoli jaksamisesta ja tulevaisuuden työllistymisestä: 56 prosenttia on huolissaan omasta jaksamisestaan työelämässä ja puolet (50 prosenttia) vastaajista kantaa huolta siitä, onko heillä töitä tulevaisuudessa. Naiset ovat huolestuneempia molemmista seikoista kuin miehet.

Kuvio 2. Omaa työelämää kuvaavat väittämät (18–35-vuotiaat vastaajat)

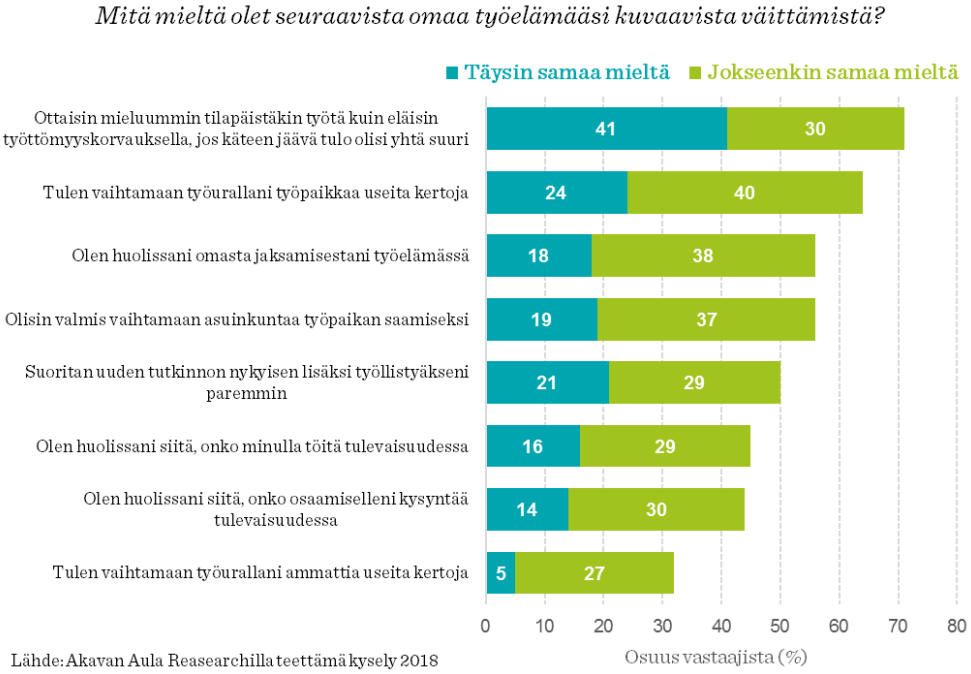

Lähde: Akavan Aula Reasearchilla teettämä kysely 2018

Taulukko 2. Omaa työelämää kuvaavat väittämät ikäryhmän ja sukupuolen mukaan

Mitä mieltä olet seuraavista omaa työelämääsi kuvaavista väittämistä?	Kaikki 18–35-v.	Naiset (18–35-v.)	Miehet (18–35-v.)	Kaikki 36–65-v.	Naiset (36–65-v.)	Miehet (36–65-v.)
Ottaisin mieluummin tilapäistäkin työtä kuin eläisin työttömyyskorvauksella, jos käteen jäävä tulo olisi yhtä suuri	3	3,3	2,8	3,1	3,2	3,0
Tulen vaihtamaan työurallani työpaikkaa useita kertoja	3,0	3,0	2,9	2,2	2,2	2,3
Olisin valmis vaihtamaan asuinkuntaa työpaikan saamiseksi	2,6	2,5	2,7	2,2	2,1	2,4
Olen huolissani omasta jaksamisestani työelämässä	2,6	2,7	2,5	2,7	2,8	2,5
Suoritan uuden tutkinnon nykyisen lisäksi työllistyäkseni paremmin	2,5	2,6	2,5	1,9	1,9	1,8
Olen huolissani siitä, onko minulla töitä tulevaisuudessa	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,4
Olen huolissani siitä, onko osaamiselleni kysyntää tulevaisuudessa	2,4	2,3	2,4	2,3	2,3	2,3
Tulen vaihtamaan työurallani ammattia useita kertoja	2,2	2,2	2,3	2,0	1,9	2,0

Kysymyksiin vastattu asteikolla 1–4, jossa 1=en lainkaan tärkeänä ja 4=erittäin tärkeänä

Työllistymiseen on mahdollista vaikuttaa itse

Nuoret korkeakoulutetut katsovat, että työkokemus ja asenteen ovat merkittävimpiä tekijöitä työnsaannin taustalla. Tämän lisäksi koulutus, sinnikkyys ja ammattitaito vaikuttavat heidän mielestään työn saantiin. Vaikka oma osaaminen ja asenne nähdäänkin merkittävimmiksi työnsaannin kannalta, myös verkostoja pidetään erittäin tärkeinä työnsaannin taustatekijöinä.

Kuvio 3. Eri ominaisuuksien vaikutus työnsaantiin (18–35-vuotiaat vastaajat)

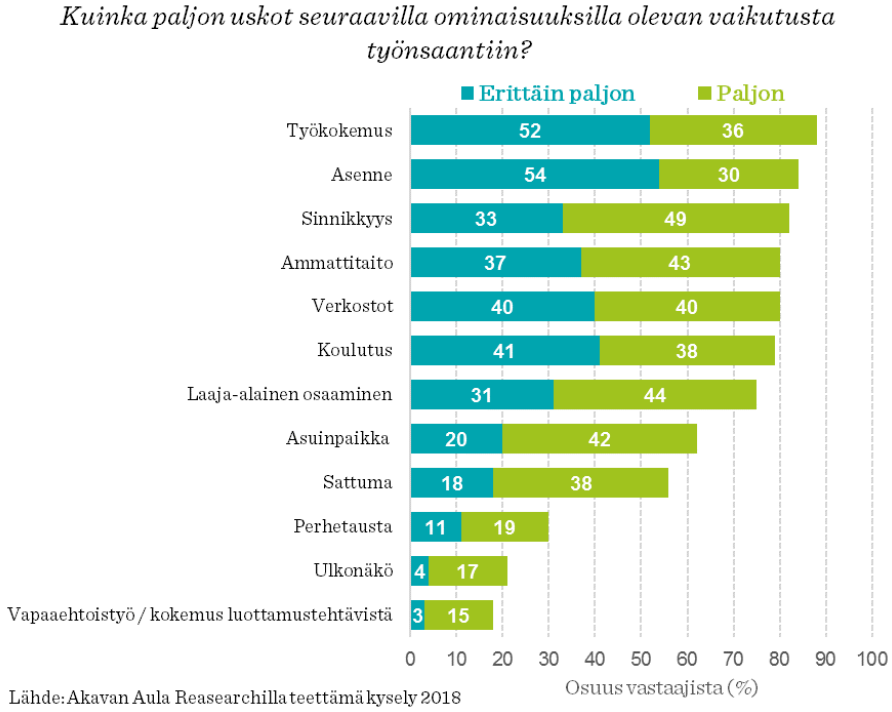

Lähde: Akavan Aula Reasearchilla teettämä kysely 2018

Vastaajien mielestä ulkonäöllä ja perhetaustalla on vain hyvin vähän vaikutusta työn saantiin. Pelkistäen, asiat, joihin nuoret aikuiset voivat itse vaikuttaa, nousevat tärkeimmiksi ja niiden tekijöiden merkitys, joihin ei voida vaikuttaa, jää vähäisemmäksi.

Taulukko 3. Eri ominaisuuksien vaikutus työnsaantiin ikäryhmän ja sukupuolen mukaan

Kuinka paljon uskot seuraavilla ominaisuuksilla olevan vaikutusta työnsaantiin?	Kaikki 18–35-v.	Naiset (18–35-v.)	Miehet (18–35-v.)	Kaikki 36–65-v.	Naiset (36–65-v.)	Miehet (36–65-v.)
Työkokemus	3,4	3,5	3,3	3,3	3,3	3,3
Asenne	3,3	3,5	3,2	3,5	3,5	3,4
Sinnikkyys	3,2	3,3	3,1	3,2	3,2	3,2
Verkostot	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1	3,1
Ammattitaito	3,1	3,3	3,0	3,3	3,3	3,3
Koulutus	3,1	3,2	3,0	3,2	3,2	3,2
Laaja-alainen osaaminen	3,0	3,2	2,9	3,2	3,3	3,1
Asuinpaikka	2,8	2,8	2,7	3,0	3,0	2,9
Sattuma	2,7	2,7	2,8	2,7	2,8	2,7
Perhetausta	2,3	2,2	2,3	2,2	2,2	2,2
Ulkonäkö	2,2	2,1	2,2	2,3	2,3	2,2
Vapaaehtoistyö / kokemus luottamustehtävistä	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	1,9

Kysymyksiin vastattu asteikolla 1–4, jossa 1=en lainkaan tärkeänä ja 4=erittäin tärkeänä

Työelämän vaativuus huolestuttaa

Kysyttäessä yleisiä työelämän muutoksia koskevia näkemyksiä 87 prosenttia korkeakoulutetuista vastaajista nostaa esille koulutuksen tärkeyden. Samaan aikaan

työelämän koetaan olevan vaativaa: 73 prosenttia nuorista korkeakoulutetuista aikuisista katsoo työelämän vaativan nykyisin työntekijältä niin paljon, että moni palaa ennenaikaisesti loppuun. Nuoret korkeakoulutetut naiset uskovat useammin kuin miehet, että työelämän vaativuus ajaa monet loppuunpalamiseen.

Tulos on samansuuntainen vanhemmassa vertailuryhmässä: yli 35-vuotiaat katsovat vielä hieman useammin kuin nuoret, että työelämä vaatii työntekijöiltä niin paljon, että loppuunpalaminen uhkaa monia.

Omiin vaikutusmahdollisuuksiin uskotaan tästä huolimatta. Nuoret uskovat olevansa oman onnensa seppiä: 70 prosenttia ajattelee, että menestyminen elämässä on itsestä kiinni. Sen sijaan suhtautuminen köyhyyteen ajautumiseen jakaa mielipiteitä. Suurin osa, 56 prosenttia, uskoo, että yksilön köyhyys ei joudu omista valinnoista. Vastanneista nuorista 40 prosenttia uskoo, että yksilön köyhyys johtuu kunkin henkilön omista valinnoista.

Korkeakoulutetuista 18–35-vuotiaista 60 prosenttia on sitä mieltä, että Suomessa sosiaaliturvalla eläminen on liian helppoa.

Kuvio 4. Yleiset työelämää kuvaavat väittämät (18–35-vuotiaat vastaajat)

Mitä mieltä olet seuraavista yleisistä työelämää kuvaavista väittämistä?

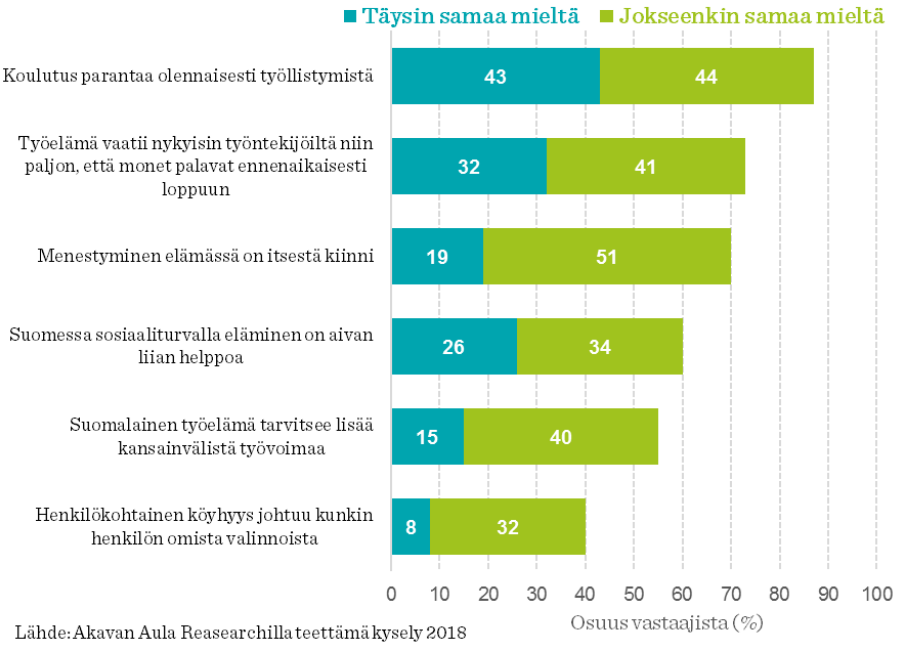

Lähde: Akavan Aula Reasearchilla teettämä kysely 2018

Taulukko 4. Yleiset työelämää kuvaavat väittämät ikäryhmän ja sukupuolen mukaan

Mitä mieltä olet seuraavista yleisistä työelämää kuvaavista väittämistä?	Kaikki 18–35-v.	Naiset (18–35-v.)	Miehet (18–35-v.)	Kaikki 36–65-v.	Naiset (36–65-v.)	Miehet (36–65-v.)
Koulutus parantaa olennaisesti työllistymistä	3,3	3,4	3,2	3,3	3,3	3,3
Työelämä vaatii nykyisin työntekijöiltä niin paljon, että monet ihmiset palavat	3,0	3,2	2,8	3,1	3,3	3
Menestyminen elämässä on itsestä kiinni	2,9	2,8	2,9	2,7	2,5	2,9
Suomessa sosiaaliturvalla eläminen on aivan liian helppoa	2,8	2,8	2,8	2,6	2,6	2,7
Suomalainen työelämä tarvitsee lisää kansainvälistä työvoimaa	2,6	2,7	2,6	2,5	2,5	2,5
Henkilökohtainen köyhyys johtuu kunkin henkilön omista valinnoista	2,4	2,3	2,5	2,2	2,1	2,3

Kysymyksiin vastattu asteikolla 1–4, jossa 1=en lainkaan tärkeänä ja 4=erittäin tärkeänä

Vain harva uskoo olevansa työttömänä

Nuoret korkeakoulutetut pitävät työllistymisnäkymiä valoisina. Vastaajista 63 prosenttia uskoo olevansa kymmenen vuoden päästä vakituisessa kokoaikatyössä palkansaajana joko nykyisessä ammatissa tai ammatissa, jota parhaillaan opiskelee.

Kuvio 5. Näkemys tulevaisuuden työskentelymuodosta (18–35-vuotiaat vastaajat)

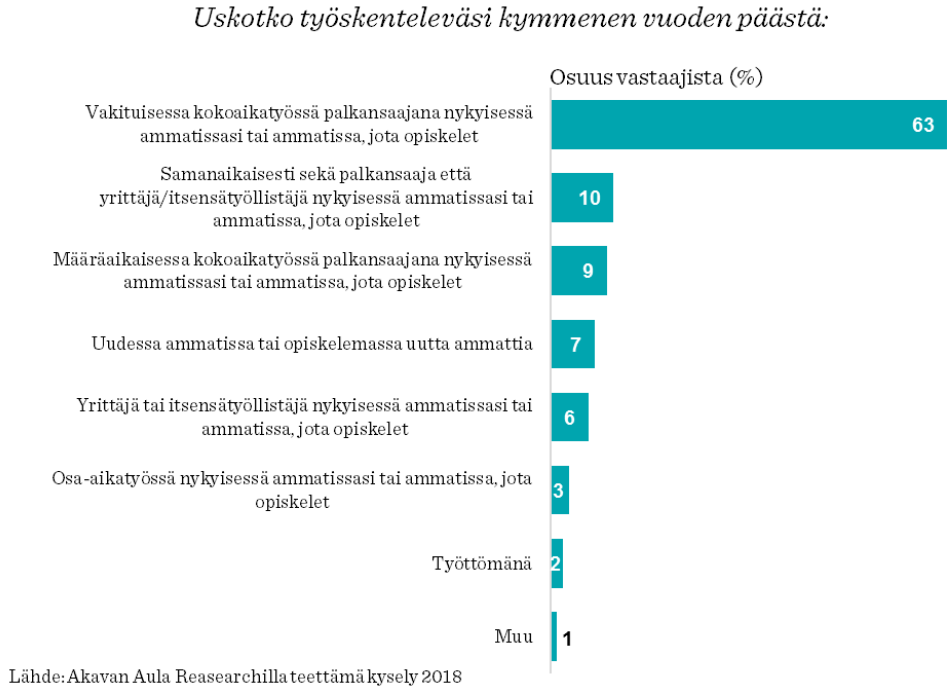

Lähde: Akavan Aula Reasearchilla teettämä kysely 2018

Yrittäjänä tai itsensä työllistäjänä uskoo toimivansa 6 prosenttia 18–35-vuotiaista korkeakoulutetuista ja samanaikaisesti palkansaajana ja yrittäjänä tai itsensätyöllistäjänä uskoo toimivansa 10 prosenttia. Vain 2 prosenttia uskoo olevansa työttömänä.

Yhteenveto

Nuorten työmoraalin rapautuminen lienee kestohuolenaihe, joka on esillä kautta sukupolvien. Työuransa alussa olevien nuorten on perinteisesti arveltu olevan vähemmän työkeskeinen ikäluokka kuin heidän edeltäjänsä.

Pyöriä ja Ojala tarkastelivat väitettä tunnetussa artikkelissaan (Yhteiskuntapolitiikka-lehti 1/2016). Siinä tutkijat selvittivät palkansaajien työasenteita kolmella vuosikymmenellä. Tutkimus osoitti, että nuorten työorientaatio ei ole heikentynyt, vaikka perheen ja vapaa-ajan arvostus ovatkin kasvaneet.

Tämä Akava Works -selvitys osoittaa samoin, että korkeakoulutetut nuoret aikuiset arvostavat työelämässä pitkälti samoja asioita kuin vanhemmat ikäluokat: vakaata toimeentuloa, vakituisia työsuhteita ja koulutusta.

Vastausten mukaan nuoret aikuiset ovat työelämässä joustavampia ja valmiimpia muutoksiin kuin vanhemmat ikäluokat. Työntekoa arvostetaan vahvasti ja yksilön vastuuta itsestä korostetaan työllistymisen näkökulmasta ja yleisesti yhteiskunnassa. Vastaajat luottavat omiin vaikuttamismahdollisuuksiinsa.

Ikään katsomatta korkeakoulutettujen vastauksissa näkyy huoli työelämän vaativuudesta ja omasta jaksamisesta. Nuoret korkeakoulutetut arvostavat monia työelämän laatuun liittyviä seikkoja: 35-vuotiaana tärkeimpänä pidetään mahdollisuutta tehdä itseä kiinnostavaa työtä, hyviä ystäviä ja hyvää fyysistä kuntoa. Sen sijaan johtavassa asemassa työskentely, yhteiskunnallinen arvostus tai julkisuuden saavuttaminen ovat vähiten arvostettujen asioiden joukossa. Tulokset ovat samansuuntaisia opetus- ja kulttuuriministeriön 15 -29-vuotiaiden asenteita koskevan Nuorisobarometrin (2016) kanssa.